

τοῦ ἰδιώτου, θεωροῦντος ἀδικίαν μεγάλην τὴν ἀτιμωρησίαν τοῦ φρενοβλαβυῆς ἐκείνου, ὅστις εἶνε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὰς συνεπείας τῆς πράξεώς του. Ἄνθρωποι οὐδέποτε ἰδόντες παράφρονας καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἔχωσιν ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν μυστηριωδῶν καὶ αἰνιγματωδῶν φαινομένων τῆς παραφροσύνης φοβοῦνται μὴ γίνῃ κατάχρησις τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὸν πάσχοντα παρεχομένης προστασίας, πολὺ δὲ συντελοῦσι καὶ αὐτοί, ὅπως καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ δημοσία γνώμη ζητῇ δίκην ἐκεῖ, ἔνθα οὐδὲ λόγος καὶν πρέπει νὰ γίνηται περὶ ἐνοχλῆς.

Ὁ ἱατρὸς ἄλλως βέβαια σκέπτεται περὶ τούτου. Γινώσκει τοὺς τύπους τῆς παραφροσύνης, καθ' οὓς οὔτε ἐξωτερικὴ τις αἰτία οὔτε ἰδία θέλησις δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ τὰς τεταραγμένους φρένας, ἀποδίδει δὲ τὰ δίκαια τῷ ποιητῇ, παρ' ᾧ ὁ Ἀμλέτος τόσον ἀφελῶς ἀλλὰ καὶ τόσον εὐγλώττως ὑπερασπίζεται ἑαυτόν.

Τὰ δικαστικὰ χρονικὰ ἀναφέρουσι πλεῖστα ὅσα κακουργήματα, καθ' ἃ καὶ αὐτὸς ὁ ἰδιώτης ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ ὑπευθύνου τοῦ αὐτουργοῦ, διότι μάτην προσπαθεῖ ν' ἀνεύρῃ ἐσωτερικὴν τινὰ ἐγωϊστικὴν ἀφορμὴν, ἢ διότι καὶ ἡ ἀφορμὴ αὕτη εἶνε τόσον σμικρὰ καὶ ἀσήμαντος, ὥστε οὐδεμίαν ἀναλογίαν ἔχει πρὸς τὸ μέγεθος τῆς πράξεως καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς πηγάζουσων καὶ τὸν πρᾶξαντα ἐπιβαρυνουσῶν καταστρεπτικῶν συνεπειῶν. Ἄς ἐνθυμηθῇ τις μόνον ἐνταῦθα τοὺς μεγάλους ἐκείνους καὶ μικροὺς τυράννους τῆς ἀνθρωπότητος, οἵτινες χάριν τοῦ μηδενὸς ὀλοκλήρους ἐκατόμβας ἀνθρώπων ἐδυσίαζον, ἄς μὴ λησμονήσῃ δὲ συγχρόνως καὶ τὰς φοβεράς ἐκεῖνας φαρμακευτρίας, αἵτινες τοὺς συζύγους των, τὰ

τέκνα των, τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους των ἐδηλητηρίαζον διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἠρέσκοντο εἰς τὸ δολοφονεῖν, ὅτι ἠσθάνοντο ἡδονήν, βλέπουσαι τὸν πλησίον των πάσχοντα καὶ ἀποθνήσκοντα. Ἡ νεωτέρα ἡθολογία διηγεῖται περὶ τινὸς μαρκησίου, ὅτι, αἰφνιδίως τινὸς ὀρμῆς ὄργανον γενόμενος, ἐφόνευσεν ἀναιτίως ἄνθρωπον ἡσυχῶς παρὰ τὸ παράθυρον τοῦ οἰκήματός του καθήμενον, ὁμοίως καὶ περὶ ἄλλου τινὸς κακούργου ἐξ Αὐγούστης, ὅτι ἐν μιᾷ νυκτὶ δεκαπέντε νεάνιδας ἐπλήγωσε καθ' ὅδον δι' ἐγγχειριδίου χωρὶς ἄλλης τινὸς αἰτίας παρὰ τῆς ἡδονῆς, ὡς ἔλεγεν, ἦν ἠσθάνετο τραυματίζων τινά. Ἄλλη τις πάλιν γυνή, σύζυγος ἀπλοῦ ἐργάτου, ἠσθάνθη αἴφνης τόσῃν ἀποστροφῇ πρὸς τὸ ἰδίον της τέκνον — „τόσον ἐμαύρισαν, ὡς ἔλεγε κατὰ τὴν ἀνάκρισιν, τὰ μάτια της“ — ὥστε λαβοῦσα τὸ ξυράφιον τοῦ ἀνδρός της καὶ τὸ τέκνον της ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἀπέκοψεν τοῦ τελευταίου τὸν τράχηλον.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἅπαντα ἀπέδωκαν εἰς νοσηραν καὶ ἀκαταμάχητον ὁρμὴν πρὸς φόνον, ἡ ἱατρικὴ δὲ ἐπιστήμη προσεπάθησε νὰ ἐξηγήσῃ τὴν αἰνιγματώδη αὐτῶν φύσιν· ἀλλ' ὅμως μόνον τὴν ἀκριβῆ τῆς φοβερᾶς ταύτης φρενοβλαβείας εἰκόνα κατώρθωσε νὰ ζωγραφήσῃ, ἥτις τοῦλάχιστον βοηθῇ τὸν ἱατρὸν εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ τὴν πραγματικὴν νόσον ἀπὸ τῆς μεθ' ὑποκρισίας συνεζευγμένης ὁμότητος. Κατωτέρω θέλομεν παραθέσει ἱστορίας τινὰς τοιούτων ἀσθενῶν, ἐξ ὧν μανθάνομεν ὅτι οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι, ἀντὶ νὰ ᾔνε ἀντικείμενον κοινῆς ἀποστροφῆς καὶ βδελυγμίας, εἶνε μᾶλλον ἄξιοι οἴκτου καὶ συμπαθείας.

(ἔπεται τὸ τέλος)

Δρ. Ε. Μ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ.

(Γινώμαι ἐν τοῖς Συγγράμμασιν αὐτοῦ ἐσπαρμέναι).

— Προδότης τῆς πατρίδος λογίζεται, ὃχι μόνον ὅστις παραδίδει εἰς τὰς χεῖρας τῶν τυράννων τοὺς ἀδελφούς του, ἀλλὰ καὶ ὅστις δὲν φεύγει τὰς πλεονεξίας, ἐκ τῶν ὁποίων γεννᾶται ἡ τυραννία.

— Ὅστις δύναται νὰ κωλύσῃ τὰ κακὰ καὶ δὲν τὰ κωλύει, εἶνε μᾶλλον ἔνοχος παρ' ἐκείνον ὅστις τὸ πράττει.

— Λογαριασμοὶ παλαιοὶ πάντοτε σήπονται καὶ βρωμοῦσι καθὼς τὰ παλαιὰ κρέατα.

— Ἐλευθερία χωρὶς δικαιοσύνην εἶνε καθαρὰ ληστεία.

— Τὰ ἀχώριστα ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν πάθη τότε μάλιστα βράζουν καὶ ταράσσονται, ὅτε μεταβαίνουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ παλαιὰν εἰς νέαν κατάστασιν, εἴτε πολιτικὴν, εἴτε θρησκευτικὴν· καὶ πολὺ πλέον, ὅταν ἡ νέα κατάσταση ᾔνε εὐδαιμονεστέρα τῆς παλαιᾶς.

— Δύναμις καὶ πλοῦτος χωρὶς ἐλευθερίαν εἶνε κατὰρα πλέον παρὰ εὐλογία θεοῦ· εἰς μόνον τὰ ἐλευθερά ἔθνη ἐμπορεῖ νὰ εὐδαιμονήσῃ ὁ πλούσιος καὶ δυνατός, ἐὰν μεταχειρισθῇ τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον εἰς τὴν κοινὴν τῶν συμπολιτῶν εὐδαιμονίαν, ἐὰν ὁμοιοῦ με τοὺς συμπολίτας ὡς μὲ ἀδελφούς, ἐὰν ὑποτάσσῃται μὲ αὐτοὺς εἰς τὸν ἱερὸν τῶν νόμων ζυγόν, ζυγὸν ἐλαφρόν, ὡς τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ· ἐπειδὴ οἱ δίκαιοι νόμοι ἄλλο βάρος δὲν ἐπιβάλλουν παρὰ τὴν ἰσονομίαν, ἥγουν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὁ ζυγός.

— Τοὺς δλίγους στεφανωμένους νομίμους ἀδελφούς χρεωστοῦν οἱ νέοι μας νὰ συλλογίζωνται νύκτα καὶ ἡμέραν· αὐτοὺς μόνους νὰ στήσωσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πολιτικῆς των διαγωγῆς παράδειγμα. „Ἐὰν δὲ καὶ ἀδελφὴ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀδελφήσῃ“. Τὸ νομίμως εἶνε τὸ ἰσονόμως, δικαίως, ἀδελφικῶς, χωρὶς ὑπεροχὴν πρὸς ἀλλήλους ἄλλην, παρὰ μόνον τὴν ὑπεροχὴν τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἀρετῆς· πᾶσα ἄλλη ὀγκοματικὴ ὑπεροχὴ πολίτου συνοδεύει ἢ γεννᾷ μὲ τὸν καιρὸν τὸν ἐξευτελισμὸν τῶν λοιπῶν πολιτῶν. Ἄν καὶ καταλαμβάνετε τὴν δύναμιν τοῦ πο-

λιτικοῦ τούτου ἀξιώματος, συγχωρήσατέ με νὰ το σαφηνίσω μὲ παράδειγμα. Ὅταν ἐλαμπρύνετο τὸ Ἑλληνικὸν γένος μὲ ἐπιστήμης, κανεὶς ἀπὸ τοὺς λαμπρύνοντας αὐτὸ σοφοὺς ἄνδρας δὲν ἐπωνομάζετο *λογιώτατος*. Ὁ γελοῖος οὗτος τίτλος ἐγεννήθη καὶ ἐδόθη εἰς πολλὰ μικρὸν τι μέρος τοῦ ἔθνους, πολλὰνὺς διὰ πολλὰ μικρὰν καὶ ἀδλίαν μόνης τῆς ἀδλίας γραμματικῆς εἰδήσιν, ὅτε τὸ λοιπὸν ἔθνος δὲν ἤξευρε μηδὲ νὰ γράψῃ. Μὲ τοὺς Τσαρλατάνους ἱατροὺς παρόμοια ἐγεννήθη καὶ ὁ τίτλος τοῦ *ἔξοχωτάτου*· ὅταν τὸ γένος μας εἶχεν Ἱπποκράτας καὶ Γαληνούς, κανένα ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἐπωνομάζεν *ἐξοχωτάτον*· τοιαῦται πτωχαλαζωνίαι δὲν γεννῶνται πλὴν εἰς τὰ πολιτικῶς καὶ ἡθικῶς φθαρμένα ἔθνη.

— Κανεὶς δὲν ἔχει δίκαιον νὰ δεσπόζῃ τὸν ἄλλον, ἐπειδὴ ὅλοι εἰμεθα ἀδελφοί· μόνους τοὺς νόμους χρεωστοῦμεν νὰ γνωρίζωμεν δεσπότης. Τοῦτο ζητεῖ ἡ φιλοσοφία, τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ ἱερά μας θρησκεία. Ὅστις δὲν πείθεται εἰς τοῦτο, ὁλλὰ πλεονεκτεῖ, ἥγουν ζητεῖ νὰ ἔχῃ πλέον παρ' ὅ,τι δικαίως χρεωστεῖται εἰς αὐτόν, οὔτε χριστιανὸς οὔτε χρηστὸς πολίτης εἶνε· εἶνε βάρβαρος, εἶνε αἰσχρὸς, καὶ ὡς τοιούτος πρέπει ν' ἀποκλείεται ἀπὸ πᾶσαν χριστιανῶν πολιτικὴν συνέλευσιν· ὡς μέλος σαπημένον τοῦ πολιτικοῦ σώματος, πρέπει νὰ χωρίζεται ἀπὸ τὸ λοιπὸν σῶμα, διὰ τὸν φόβον, μὴ διαδόσῃ εἰς τοὺς συμπολίτας του τὴν γάργαραν τῆς πλεονεξίας.

— Μόνη ἡ δικαιοσύνη φέρει τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν· ὅπλα χωρὶς δικαιοσύνην, γίνονται ὅπλα ληστών, ζώντων εἰς καθημερινὸν κίνδυνον νὰ στερηθῶσι τὴν δύναμιν ἀπὸ ἄλλους ληστές, ἢ καὶ νὰ κολασθῶσιν ὡς λησταὶ ἀπὸ τὴν νόμιμον ἐξουσίαν. Ἡ ἀνδρία χωρὶς τὴν δικαιοσύνην εἶνε εὐτελες προτέρημα· ἡ δικαιοσύνη, ἂν ἐφυλάσσετο ἀπὸ ὧλους, οὐδὲ χρειαὶν ὧλος εἶχε τῆς ἀνδρίας, ὡς ἔλεγεν ὁ ἐνδοξὸς καὶ μέγας στρατηγὸς Ἀγησίλαος. „Οὐδὲν(;) χρῆζομεν, ἐὰν πάντες ὦμεν δίκαιοι.“ Καὶ αὕτη τοῦ Θεοῦ ἡ παντοδυναμία ἦτολ' εἶσθαι χωρὶς ὄφελος διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἂν δὲν ἦτον ἐνωμένη μὲ τὴν ἀπειρον δικαιοσύνην του.